

LBRIS

We know
books

PHILIP K. DICK s-a născut la 16 decembrie 1928 în Chicago. După ce părinții săi au divorțat când el avea numai cinci ani, a intrat în custodia mamei (pe numele de familie Kindred, de la care Dick a împrumutat inițiala K) și s-a stabilit în Berkeley, unde a urmat liceul și a început cursurile universitare, pe care însă le-a abandonat. Prin 1950 s-a apucat să scrie texte science fiction și în 1952 i-a apărut în revista *Planet Stories* prima povestire. Cu ajutorul lui Anthony Boucher, editor și mentor SF, a început să publice povestiri cu o viteză impresionantă. Între 1955 și 1970, a scris în medie două romane pe an și peste o sută de povestiri editate în reviste ca *Galaxy*, *Amazing*, *Fantasy and Science Fiction* și *Worlds of If*. Cu toate acestea, cariera sa literară nu i-a oferit o situație financiară lipsită de griji. Mare parte a ficțiunilor sale se desfășoară în California, iar Dick a împrumutat idei din Cabala, budism, gnosticism și taoism, dar s-a folosit în același timp și de elementele clasice ale genului – roboți, nave spațiale, extraterestri, precum și de fenomene extrasenzoriale. A fost privit întotdeauna cu respect de fanii SF și de colegii de breaslă, deși n-a ajuns niciodată să egaleze vânzările celor mai populari scriitori science fiction americani ai epocii: Isaac Asimov, Robert Heinlein și Frank Herbert. A fost recompensat cu Premiul Hugo în 1963 pentru romanul *Omul din castelul înalt* (Editura Nemira, 2017), Premiul John W. Campbell Memorial în 1975 pentru *Curgeți, lacrimile mele, zise polițistul* (Editura Nemira, 2015), Premiul British SF în 1979 pentru *Substanța M* (Editura Nemira, 2014) și Premiul Kurd Lasswitz (Germania) în 1985 pentru *VALIS*.

Philip K. Dick Visează androizii oi electrice?

Ediția a V-a

Traducere din limba engleză de
ȘTEFAN GHIDOVEANU

ARMADA

1

Un impuls electric, scurt și rapid, generat de alarma automată a orgii de senzații, amplasate lângă pat, îl deșteptă din somn pe Rick Deckard. Surprins – întotdeauna îl surprindea trezirea pe neașteptate –, se dădu jos din așternut și se întinse să-și dezmorească mădulele, îmbrăcat așa cum era, în pijamaua lui multicoloră. Din patul alăturat, Iran, nevastă-sa, deschise niște ochi cenușii și triști, clipi, apoi mormăi ceva și-i închise la loc.

— Ți-ai potrivit orga la o intensitate prea mică, îi spuse bărbatul. Am să ți-o reglez eu, ai să te trezești și...

— Ia mâna de pe comenzi! Vocea ei aducea cu un șuierat plin de obidă. *Nu vreau să fiu trezită!*

Așezându-se pe pat, alături de Iran, Rick îi explică pe ton domol:

— Dacă-ți vei regla impulsul la o intensitate suficient de ridicată, atunci ai să fii mulțumită că te trezești; asta-i toată chestiunea. O bătu ușurel pe umărul gol, lipsit de culoare.

— Saltă-ți labele de polițai de pe mine! se răsti Iran.

— Nu sunt polițai! Rick simțea crescând în el iritarea, deși nu formase nicio comandă în acest sens.

— Ești mai rău de-atât, rosti nevastă-sa, continuând să țină ochii închiși. Ești un asasin plătit de polițiști!

— N-am ucis în viața mea o făptură omenească!

Iritarea i se accentuase acum, devenind ostilitate fățișă.

— Cu excepția nenorociților ăloră de androizi! îl persiflă Iran.

— Observ, în schimb, că tu n-ai avut nicio ezitare să cheltuești pe tot soiul de fleacuri de moment banii primiți drept recompensă! Se ridică în picioare și, cu pași mari, se îndreptă spre consola orgii de senzații, continuând: Asta în loc să facem economii, să putem cumpăra și noi o oaie adevărată, cu care să înlocuim imitația electrică de pe acoperiș... un animal fals, pentru care am dat întregul meu câștig obținut prin trudă de-a lungul anilor!

Ezită între a forma pe consolă denumirea unui inhibitor talamic (destinat să-i suprime mânia) sau, dimpotrivă, pe aceea a unui stimulator de același fel (ce l-ar fi înfuriat indetul încât să iasă învingător din discuție).

— Dacă formezi codul pentru o iritare crescută, spuse Iran, cu ochii deschiși și atenția la pândă, atunci am să fac și eu ca tine. Am să dau aparatul la maximum și să vezi bătaie! Certurile de până acuma au fost o nimica toată... Pune-mă, numai, la încercare și-o să te conving!

Dintr-un salt fu lângă consola propriei sale orgi de senzații unde rămase în picioare, uitându-se la el și așteptând. Bărbatul oftă, învins de amenințare.

— Voi forma starea prevăzută în programul de astăzi. Examinându-și agenda pentru ziua de 3 ianuarie 1992, văzu că-i era necesară o atitudine de profesionist în afaceri. Dacă am să procedez conform programului, întrebă el, precaut, ai să faci și tu la fel?

Rămase în așteptare, suficient de isteț ca să nu se oblige la nimic până când nevastă-sa nu-și dădea, la rândul ei, acordul.

— Trăirile mele de azi cuprind o stare depresivă, combinată cu un complex de vinovăție, pe durata a șase ore, zise Iran.

— Poftim?! Cum așa? Opțiunea ei dădea peste cap întreaga menire a orgii de senzații. Nici n-am știut că poți forma una ca asta! rosti, sumbru.

— Ședeam aici într-o după-amiază, începu Iran să povestească, și ca de obicei mă uitam la televizor, la Matahala

Prietenoasă și Prietenii ei Prietenoși. Tocmai povesteau ceva despre un număr colosal, nou-nouț, pe care urmează să-l începă curând, când deodată a apărut iar reclama aia îngrozitoare, pe care-o urăsc atât de mult; știi care, cea pentru Suspensoarele de Plumb Mountibank... Așa că pentru câteva clipe am închis sonorul. Și-atunci, *am auzit* clădirea. Clădirea asta... Am auzit...

Se întrerupse, gesticulând.

— ...apartamentele goale, completă Rick.

Uneori, noaptea, când ar fi trebuit să doarmă, le auzea și el. Și totuși, în acele vremuri, un edificiu pe jumătate ocupat avea o poziție privilegiată în schema densității populației; în zonele unde înainte de război se aflaseră suburbiile puteai găsi o mulțime de construcții nelocuite. Cel puțin așa auzise... iar pentru el, știrea rămăsese un simplu zvon; ca majoritatea oamenilor, de altfel, nu se îngrijise s-o verifice direct.

— În momentul acela, își continuă Iran relatarea, abia formasem starea 382. Cu toate că, pe cale rațională, realizam pustiul ce mă înconjura, de simțit, nu-l simțeam. Prima reacție pe care am avut-o a fost una de recunoștință pentru faptul că ne putem permite o orgă de senzații, marca Penfield. După aceea, însă, am realizat cât de nesănătoasă era lipsa de reacție în fața absenței vieții, nu numai în această clădire, ci pretutindeni în altă parte, pricepi? Nu, nu cred că pricepi... Situația amintită este considerată de obicei drept un semn de boală psihică, i s-a spus „absența afectului adecvat”. Drept urmare, am închis televizorul, m-am așezat în fața orgii și-am început să caut. Am găsit, în final, o combinație pentru disperare.

Chipul negricios, cu trăsături obraznice, al femeii, oglindea satisfacția, ca și cum ar fi obținut un bun de preț:

— Mi-am programat-o, așadar, în schema personală de trăiri, de două ori pe lună; mă gândesc că e un interval rezonabil ca să resimt lipsa de speranță în general, dar mai

IUPPIE | We know better

ales pe aceea legată de rămânerea noastră pe Pământ, după ce toți tipii cât de cât deștepti au emigrat, nu crezi?

— Dar dintr-o asemenea stare, protestă Rick, se iese foarte greu. Disperarea cu privire la întreaga realitate se perpetuează de la sine.

— Programez o decuplare automată după trei ore, rosti mieroasă nevastă-sa. Starea 481. Conștientizarea variatelor posibilități pe care ți le oferă viitorul. Speranța reinnoită că...

— Știu și eu starea 481, o întrerupse el. Formase de nemărate ori combinația respectivă, considerând-o drept una de bază. Ascultă, îi spuse, așezându-se și trăgând-o de mână, lângă el, pe pat, chiar și cu întrerupere automată este periculos să experimentezi un proces depresiv, indiferent de natura lui. Uită de programul ăsta și eu am să fac la fel cu al meu. Mai bine formăm amândoi starea 104. După aceea tu n-ai decât să ți-o păstrezi, iar eu mă voi reprograma pentru atitudinea cerută de obicei în afaceri. În felul ăsta o să doresc să trag o fugă pe acoperiș, să văd ce mai face oaia, apoi să mă duc la slujbă; între timp aș fi sigur că nu stai aici cuprinsă de melancolie la absența televizorului.

Dădu drumul degetelor ei lungi și subțiri, traversă apartamentul spațios, până în sufrageria care mai păstra încă mirosul slab al țigărilor din ziua precedentă și deschise aparatul TV.

Din dormitor, vocea lui Iran îl urmă:

— Închide-l! Nu pot să-i sufăr imaginile înainte de micul-dejun!

— Formează 888, spuse Rick, așteptând să se încălzească circuitele. Dorința de a urmări programele de televiziune, indiferent de conținut!

— În clipa asta nu simt nevoia să formez nimic.

— Bine, atunci formează 3.

— Dar ți-am mai spus, nu pot să formez o comandă care mi stimulează cortexul tocmai spre a forma! Dacă nu vreau să formez, atunci cu atât mai mult nu vreau să formez

asta, căci atunci aș vrea să formez, și a vrea să formez este pentru mine lucrul cel mai străin cu putință în clipa de față! Tot ce-mi doresc e să stau întinsă pe pat și să mă uit în tavan.

Glasul îi deveni ascuțit, cu nuanțe de deprimare, în vreme ce sufletul îi îngheță și ea încetă să se mai miște, ca și cum o greutate imensă, instinctivă și omniprezentă, semn al unei inerții aproape absolute, o luase în stăpânire.

Bărbatul învârti butonul de sunet al televizorului și vocea tunătoare a Matahalei Prietenoase umplu încăperea:

— ...hei, hei, oameni buni, e timpul să vă prezentăm prognoza vremii pentru ziua de astăzi. Satelitul *Mangusta* transmite că precipitațiile radioactive vor fi mai pronunțate în special către ora prânzului, după care vor slăbi în intensitate, așa încât aceia dintre voi, oameni buni, care se vor aventura în exterior...

Apărută pe neașteptate lângă el, cu lunga-i cămașă de noapte răsucită precum o funie, Iran închise televizorul.

— Foarte bine, renunț! Am să formez combinația pe care-o vrei. Am să formez orice combinație - minunata exaltare sexuală sau... Mă simt atât de rău, încât aș îndura chiar și-așa ceva. La dracu'! Cu ce schimbă asta lucrurile?

— Am să formez atunci eu, pentru amândoi - spuse Rick și o conduse înapoi în dormitor.

Acolo acționă pentru ea starea 594: recunoașterea de bunăvoie a înțelepciunii superioare a bărbatului, indiferent de domeniu. Iar pe propria lui consolă tastă combinația pentru o atitudine nouă, plină de creativitate, față de slujba pe care-o îndeplinea. Deși nu prea era nevoie: Și fără o orgă de senzații marca Penfield, această atitudine constituia modul său obișnuit de a aborda lucrurile.

După un mic-dejun luat în grabă - pierduse timp din cauza discuției cu nevastă-sa - Rick Deckard urcă îmbrăcat în echipamentul de protecție pentru exterior, până la pășunea de pe acoperiș, unde „păștea” oaia lui electrică.

Acolo, sofisticata piesă de hardware rumega cu o mulțumire prefăcută, inducându-i în eroare pe ceilalți locatari ai clădirii.

Bineînțeles că multe dintre animalele acestora erau, la rândul lor, niște falsuri pline de circuităraie electronică; nu-și băgase însă niciodată nasul în asemenea chestii, după cum nici vecinii nu se interesaseră de adevăratul mod „de viață” al oii sale. Nimic nu putea fi mai nepolitic. A întreba: „Oaia dumneavoastră este naturală?” constituia o încălcare a manierelor mult mai gravă decât chestionarea cuiva asupra autenticității dinților, părului sau organelor sale interne.

Aerul dimineții, înțesat cu praf radioactiv, cenușiu și opac, se revărsa peste el, asaltându-i nările. Fără să vrea, inspiră adânc infecția mortală. Mă rog, termenul era cam exagerat, decise, apropiindu-se de parcela de iarbă care-i aparținea în aceeași măsură ca și apartamentul nejustificat de mare de dedesubt. Moștenirea lăsată de Sfârșitul Războiului Mondial începuse să-și cam piardă din putere; cei ce nu rezistaseră în fața prafului radioactiv trecuseră de mult în neființă. Iar pulberea, mai puțin nocivă acum și având de-a face cu niște supraviețuitori mai puternici, afecta în prezent doar creierul și proprietățile genetice ale organismului. Fără îndoială însă că în ciuda suspensorului de plumb, praful pătrundea până la el și *in el*, depunându-și zilnic mica încărcătură infestantă. Cel puțin câtă vreme nu avea să emigreze, așa urmau să se petreacă lucrurile. Până acum, controalele medicale efectuate în fiecare lună îi confirmaseră o stare normală: un bărbat care, în limitele de toleranță admise de lege, putea procrea. Cu toate acestea, același examen, efectuat lunar de doctorii de la Departamentul Poliției din San Francisco, ar putea dezvălui contrariul. Încontinuu, noi persoane cu statut de „special” își vedeau existența, prin transformarea „normalilor”, grație acțiunii omniprezentei pulberi radioactive. Sloganul inserat în mod curent în afișe, reclame de televiziune sau

prospecte publicitare glăsuia, de altfel, cam așa: „Emigrați sau degenerați! Alegerea vă aparține!” Foarte adevărat, își spusese Rick, în vreme ce deschidea poarta către mica lui pășune și se apropia de oaia electrică. Numai că eu nu pot să emigrez. Din pricina slujbei...

Proprietarul paștii alăturată și vecinul său de apartament Bill Barbour îl salută; ca și Rick purta pe el hainele de lucru, dar se oprise totuși din drum ca să-și verifice animalul.

— Iapa mea e gravidă – declară Barbour, radios. Arată spre marele Percheron¹ care se holba în gol, cu o privire tâmpă. Ce spui de asta?

— Spun că în curând o să ai doi cai, răspunse Rick.

Ajunsesese acum lângă oaia ce zăcea întinsă și rumega, cu ochii vioi ațintiți asupra lui, pentru eventualitatea că i-ar fi adus vreo legătură cu paie de ovăz. Pretinsa oaie conținea un circuit de detectare a ovăzului; la vederea unei asemenea cereale, animalul obișnuia să se ridice foarte convingător pe cele patru labe și să meargă în buiestru.

— Cine ți-a lăsat iapa gravidă? îl întreabă Rick pe Barbour. Vântul?

— Am cumpărat niște plasmă fertilizantă, de cea mai bună calitate care există în California! îl informă Barbour. Evident, totul datorită relațiilor pe care le am la Comitetul de Stat pentru Administrarea Animalelor. Ți mai amintești de săptămâna trecută, când inspectorul lor a venit aici și a examinat-o pe Judy? Sunt dornici să-i ia mînzul, căci maică-sa e un specimen fără pereche...

Cu mișcări afectuoase, Barbour lovi de câteva ori cu palma gâtul iepei și aceasta își plecă botul înspre el.

— Te-ai gândit vreodată să-ți vinzi calul? întreabă Rick.

Dorea mai mult decât orice pe lume să aibă un cal, de fapt orice animal. Posedarea și întreținerea unei copii avea darul

¹ Percheron = rasă de cai puternici și iuți, originară din regiunea Le Perche, situată în nordul Franței (n. tr.).

de a te demoraliza, încetul cu încetul. Și totuși, din punct de vedere social, era necesar și așa ceva, dată fiind absența articolului real. Nu exista, prin urmare, altă variantă, decât să continue ca și până atunci. Chiar dacă lui nu-i păsa prea mult, mai era și nevastă-sa. Și lui Iran îi păsa. *Foarte mult.*

— Ar fi imoral să-mi vând iapa, răspunse Barbour.

— În cazul ăsta, vinde-ți mánzul. Să ai două animale e mai lipsit de morală decât să nu ai niciunul.

— Ce vrei să spui? întrebă Barbour, uimit. O mulțime de oameni posedă două, trei, ba chiar patru animale, iar Fred Washborne, proprietarul fabricii de alge unde lucrează fratele meu, are, nici mai mult, nici mai puțin, decât cinci exemplare! N-ai văzut în ziarul *Chronicle*, de ieri, articolul despre rața lui? Se spune că este cel mai mare și mai greu exemplar de pe toată Coasta de Vest...

La gândul unei asemenea posesiuni, ochii lui Barbour începură să strălucească; încetul cu încetul, păru să cadă în transă.

Cercetându-se prin buzunarele hainei, Rick dădu peste exemplarul soios al suplimentului din acea lună la Catalogul de Păsări și Animale, emis de firma *Sydney's*. Privi indexul, găsi mánjii (vezi la cal, progenitură) și imediat avu la îndemână prețul practicat în mod curent pe scară națională.

— Cu cinci mii de dolari pot să cumpăr un mánz de rasă Percheron de la cei de la *Sydney's*! rosti el, cu voce tare.

— Nu, nu poți! replică Barbour. Uită-te din nou pe listă: totul e trecut cu italice. Asta înseamnă că nu au niciun exemplar în stoc, dar că acela ar fi prețul, în cazul în care ar avea.

— Să presupunem, zise Rick Deckard, că ți-aș plăti câte cinci sute de dolari pe lună, timp de zece luni. La prețul de catalog!

Barbour îi aruncă o privire compătimitoare:

— Deckard, nu înțelegi cum stau lucrurile în cazul cailor! Există un motiv special pentru care *Sydney's* nu are nici măcar un singur Percheron în stoc: mánjii din rasa asta

nu se vând. Nici măcar la prețul de catalog; sunt prea rari, chiar și cei relativ inferiori. Se aplecă, gesticulând, peste îngrăditura ce separa cele două țarcuri: O am pe Judy de cel puțin trei ani și în tot acest răstimp n-am văzut altă iapă Percheron de calitatea ei. Ca s-o obțin, a trebuit să fac un drum cu avionul tocmai până în Canada. Iar la întoarcere, am însoțit-o personal până aici, ca să fiu sigur că nu-mi va fi furată. Du un asemenea animal oriunde în Colorado sau în Wyoming și te vor omorî ca să ți-l ia. Și știi de ce? Pentru că înainte de Sfârșitul Războiului Mondial existau sute ca el...

— Dar faptul că tu ai doi cai și eu niciunul, îl întrerupse Rick, violează întreaga structură de bază, teologică și morală, a doctrinei Mercerismului!

— Ai o oaie! Dacă n-ai avea-o, hai să zicem, aș mai înțelege logica poziției dumatile. Sigur, dacă eu aș fi proprietarul a două animale, iar dumneata al niciunuia, ar însemna că te ajut să te lipsești de adevărata contopire cu Mercer. Dar în clădirea noastră fiecare familie – ia să vedem, în jur de cincizeci, după numărătoarea mea – fiecare avem, deci, câte un animal. Graveson are cocoșul de colo. Oakes și cu nevastă-sa au namila aia de dulău roșcat, care latră noaptea. Rămase câteva clipe pe gânduri: Și cred că Ed Smith ține în apartament o pisică. Cel puțin așa spune el, fiindcă nimeni nu a văzut-o vreodată. Posibil să se prefacă numai...

Apropiindu-se de oaie, Rick se aplecă și căută în lâna albă și groasă – părul, cel puțin, era autentic – până când descoperi ce căuta: panoul de control al mecanismului. Sub privirile lui Barbour, deschise brusc ușița panoului, lăsându-l descoperit privirii.

— Vezi? întrebă el. Înțelegi acum de ce-mi doresc cu atâta ardoare mánzul dumatile?

Urmă un interval de tăcere.

— Bietul de dumneata! zise, după un timp, Barbour. Întotdeauna ai fost în situația asta?